

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001060

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-04-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сущенко Оксана Степанівна

2. Oksana S. Sushchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 014

Назва наукової спеціальності: Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Середня освіта (Музичне мистецтво)

Дата захисту: 15-04-2026

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12141

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.25, 18.41.01.19

Тема дисертації:

1. Формування художньо-естетичного досвіду підлітків у процесі фортепіанного навчання
2. Formation of artistic and aesthetic experience of adolescents in the process of piano training

Реферат:

1. У дисертації досліджено актуальну проблему формування художньо-естетичного досвіду підлітків у процесі фортепіанного навчання. Встановлено, що художньо-естетичний досвід являє собою інтегративне особистісне утворення, у структурі якого синтезуються когнітивні, емоційно-ціннісні та творчо-діяльнісні компоненти, об'єднані на основі емоційно-інтелектуального осягнення художнього змісту музичних творів. Йому притаманна динамічна процесуальність, зумовлена специфікою художньо-естетичної діяльності, що передбачає послідовне розгортання процесів художнього сприйняття, інтерпретації та рефлексії. Формування художньо-естетичного досвіду відбувається у контексті розвитку емоційно-чуттєвої сфери, становлення естетичних оцінок, активізації уяви, емпатійних проявів та креативних інтерпретаційних умінь. У своїй сутності художньо-естетичний досвід виступає базисом естетичної свідомості, передумовою художнього мислення та чинником духовно-ціннісної самореалізації особистості. Художньо-естетичний

досвід підлітків нами визначено, як інтегративне особистісне утворення, що виявляється у здатності учнів до емоційно-естетичного осягнення й естетичної оцінки художньої суті музичних творів та рефлексивного осмислення художньо-естетичної якості їх виконання. Відповідно до змісту художньо-естетичного досвіду нами встановлено компонентну структуру досліджуваного феномену, яка складається з низки взаємопов'язаних компонентів - емоційно-естетичного, пізнавально-оцінного та художньо-діяльнісного. Емоційно-естетичний характеризується наявністю емоційного відгуку, емоційних вражень, естетичної насолоди (здатності отримувати задоволення, відчувати емоційно-естетичне піднесення), емоційно-естетичної емпатії (здатності до естетичного співпереживання), естетичних почуттів як естетичного переживання художнього змісту музичного твору, які зароджуються у процесі його сприйняття й оцінювання і дають можливість учню відчувати естетичну красу в художній виразності та естетичній досконалості музичного матеріалу. Пізнавально-оцінний відображає розвиненість здатності до пізнання, осягнення музичної інформації, аналізу художньо-образних, жанрово-стильових особливостей музичних творів у процесі створення власної виконавської інтерпретації; готовність до проблемно-пошукової діяльності, оцінювання художньо-естетичної сутності музичних творів. Художньо-діяльнісний акумулює емоційно-естетичні почуття та пізнавально-оцінні аспекти художньо-естетичного досвіду підлітків в художньо-інтерпретаційній діяльності. Обґрунтовано наукові підходи формування художньо-естетичного досвіду підлітків у процесі фортепіанного навчання, а саме: аксіологічний, гедоністичний, особистісно-орієнтований, рефлексивний та діяльнісний підходи. Аксіологічний підхід дає можливість: розглядати навчальний процес з точки зору естетичних цінностей мистецтва (завдань/мети та сенсу художньо-естетичного оцінювання музичних творів); дозволяє проаналізувати процес формування художньо-естетичного досвіду учнів підліткового віку крізь призму їх ціннісно-змістового оцінювання художніх явищ. Гедоністичний підхід виявляється в прагненні до задоволення, отримання насолоди та радості, а також природнього емоційного комфорту, приємних відчуттів та позитивного досвіду від спілкування з музичними творами. Обистісно-орієнтований підхід охоплює концепції та засоби організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії в процесі фортепіанного навчання, в центрі якого знаходиться особистість підлітка (його індивідуальність, унікальність, неповторність та самоцінність). Рефлексивний підхід орієнтує та спрямовує виконавський процес на створення емоційно насиченої художньої інтерпретації музичного твору, сприяє глибшому розумінню музичної інтонації, цілісних музичних образів. Діяльнісний підхід передбачає активну участь учнів у музично-виконавській діяльності художньо-естетичного спрямування, націленій на самопізнання, саморозвиток та самореалізацію. Основними принципами формування художньо-естетичного досвіду підлітків у процесі фортепіанного навчання нами визначено: принцип емоційно-естетичної активізації; художньо-естетичної детермінації музично-виконавського процесу; художньо-діалогової взаємодії; орієнтації на художньо-естетичне самовираження в музично-виконавській діяльності. Визначені критерії та показники формування художньо-естетичного досвіду підлітків у процесі фортепіанного навчання. Критерієм емоційно-естетичного компонента визначено міру емоційно-естетичного осягнення музичних творів (показники: наявність емоційних вражень та естетичного задоволення у процесі сприйняття художньо-образного змісту творів; емоційно-естетична захопленість музичними творами й виконавською діяльністю; здатність до емоційно-естетичної емпатії).

2. The dissertation investigates the current problem of the formation of artistic and aesthetic experience of adolescents in the process of piano learning. It has been established that artistic and aesthetic experience is an integrative personal formation, the structure of which synthesizes cognitive, emotional-value and creative-activity components, united on the basis of emotional and intellectual comprehension of the artistic content of musical works. It is characterized by a dynamic procedural nature, determined by the specifics of artistic and aesthetic activity, which involves the sequential development of the processes of artistic perception, interpretation, performance reproduction, and reflection. The formation of artistic and aesthetic experience occurs in the context of the development of the emotional and sensory sphere, the formation of aesthetic assessments, the activation of imagination, empathic manifestations, and creative interpretative skills. In its essence, artistic and aesthetic experience serves as the basis of aesthetic consciousness, a prerequisite for artistic thinking, and a factor in the

spiritual and value-based self-realization of the individual. We have defined the artistic and aesthetic experience of adolescents as an integrative personal formation, which is manifested in the ability of students to emotionally and aesthetically experience, aesthetic evaluation of the artistic essence of musical works, and reflective understanding of the artistic and aesthetic quality of their performance. In accordance with the content of artistic and aesthetic experience, we have established the component structure of the phenomenon under study, which consists of a number of interrelated components – emotional and aesthetic, cognitive and evaluative, and artistic and activity. Emotional-aesthetic is characterized by the presence of emotional response, emotional impressions, aesthetic pleasure (the ability to receive pleasure, to feel emotional-aesthetic upliftment), emotional-aesthetic empathy (the ability to aesthetic empathy), aesthetic feelings as an aesthetic experience of the artistic content of a musical work, which arise in the process of its perception and evaluation and enable the student to experience aesthetic beauty in the artistic expressiveness and aesthetic perfection of musical material. Cognitive and evaluative reflects the development of the ability to learn, comprehend musical information, analyze artistic and figurative, genre and stylistic features of musical works in the process of creating one's own performing interpretation; readiness for problem-solving and search activities, evaluating the artistic and aesthetic essence of musical works. Artistic-activity accumulates emotional-aesthetic feelings and cognitive-evaluative aspects of the artistic-aesthetic experience of adolescents in artistic-interpretative activity. Scientific approaches to the formation of artistic and aesthetic experience of adolescents in the process of piano learning are substantiated, namely: axiological, hedonistic, personality-oriented, reflective and activity approaches. The axiological approach makes it possible to: consider the educational process from the point of view of the aesthetic values of art (tasks/goals and the meaning of the artistic and aesthetic evaluation of musical works); allows analyzing the process of forming the artistic and aesthetic experience of adolescent students through the prism of their value-meaningful evaluation of artistic phenomena. The hedonistic approach is manifested in the pursuit of pleasure, enjoyment and joy, as well as natural emotional comfort, pleasant sensations and positive experiences from communicating with musical works. The holistically-oriented approach encompasses concepts and means of organizing subject-subject interaction in the process of piano learning, at the center of which is the personality of the teenager (his individuality, uniqueness, originality, and self-worth). A reflective approach orients and directs the performance process towards creating an emotionally rich artistic interpretation of a musical work, contributing to a deeper understanding of musical intonation and holistic musical images. The activity approach involves the active participation of students in musical and performing activities of an artistic and aesthetic nature, aimed at self-knowledge, self-development, and self-realization. The main principles of the formation of the artistic and aesthetic experience of adolescents in the process of piano training have been defined by us as: the principle of artistic and aesthetic determination (determination) of the musical and performing process; emotional and aesthetic activation; artistic and dialogical interaction; orientation towards artistic and aesthetic self-expression in musical and performing activities.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Суценок О. Феномен художньо-естетичного досвіду особистості: теоретичний аналіз проблеми // Науковий часопис Українського державного університету ім. Михайла Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: [зб.наук.праць] / гол. ред. кол. О.П. Щолокова. Вип.30. Київ: Видавництво

УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С.19-25. URL: 14

<https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ed6d8c19-d44c-412a-a585-7d1bbbd34917/content>

- 2. Сущенко О. Наукові підходи й принципи формування художньо-естетичного досвіду учнів підліткового віку у процесі фортепіанного навчання // Мистецтво в культурі сучасності: теорія та практика навчання. Вінниця, 2024. Том1, № 3. С.84-92. URL: <https://vspu.net/eduarts/index.php/journal/issue/view/3/6>
- 3. Сущенко О. Етапи формування художньо-естетичного досвіду учнів підліткового віку у процесі фортепіанного навчання // Наукові записки. Серія : Педагогічні науки. Випуск 16 / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, О. А. Біда, Н. І. Шетеля та ін. Ужгород-Кропивницький : Видавництво «Код». 2025. С.186-191. URL: <https://institute-culture.uz.ua/img/Черкасов/НЗ/16/31.pdf>
- 4. Oksana Suchshenko (2025). Pedagogical conditions for forming the artistic and aesthetic experience of adolescent students in the process of piano teaching. Frankfurt. TK Meganom LLC. Paradigm of knowledge. 3(67). P.38-56. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwj1z-aQ66iSAXySfEDHXW6Lc0QFnoECBUQAQ&url=https%3A%2F%2Fnaukajournal.org%2Findex.php%2FParadigm%2F>
- 5. Сущенко О. Змістовно-структурна характеристика художньо-естетичного досвіду підлітків // Сучасна мистецька освіта: матеріали VII Міжнародних науково-практичних читань пам'яті академіка Анатолія Авдієвського. Випуск III / Укл.: доктор пед. наук, проф. А.В. Козир. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2024. С.154-157.
- 6. Сущенко О. Зміст та сутність художньо-естетичного досвіду підлітків в умовах фортепіанного навчання // Соціально-освітні домінанти 15 професійної підготовки сучасного компетентісного фахівця: зб. матеріалів III-ої Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 16 травня 2024 р. / за заг. ред. В.С. Кулішова, Ю.С. Герасименко, О.Й. Фурса. Біла Церква: БІНПО, 2024. С.310-315. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741662/1/Збірник_студентська%20конференція%2016.05.2024.pdf
- 7. Сущенко О. С. Особливості фортепіанного навчання в контексті формування художньо-естетичного досвіду підлітків // The 7th International scientific and practical conference "Scientific achievements of contemporary society" (February 6-8, 2025) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. С.300-304. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/02/SCIENTIFIC-ACHIEVEMENTS-OF-CONTEMPORARY-SOCIETY-6-8.02.25.pdf>
- 8. Сущенко О. Сутність та компонентна структура художньо-естетичного досвіду підлітків // Інновації та науковий потенціал світу: збірник наукових праць з матеріалами VII Міжнародної наукової конференції, м. Суми, 10 жовтня, 2025 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2025. С.289-291. URL: <https://ket.stu.cn.ua/wp-content/uploads/2025/10/zbirnyk-naukovyh-pracz-1.pdf>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гризоглазова Таміла Іванівна

2. Tamila I. Hryzohlazova

Кваліфікація: к.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8214-0976

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?user=Q3HbpjAAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мозгальова Наталія Георгіївна

2. Nataliia H. Mozghalova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7857-7019

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=ti3FhRsAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Код за ЄДРПОУ: 02125094

Місцезнаходження: вул. Острозького, Вінниця, Вінницький р-н., 21100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стратан-Артишкова Тетяна Борисівна

2. Tetiana B. Stratan-Artyshkova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5507-1832

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?user=xsXgOMQAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Бердянський державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125220

Місцезнаходження: вул. Жуковського, Запоріжжя, Запорізький р-н., 71100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горбенко Сергій Семенович

2. Serhii S. Horbenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2336-2616

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=064KJrwAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Глазунова Ірина Кимівна

2. Irina K. Glazunova

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3852-7057

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=vpVyYhkAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

